

Spis treści

Wstęp	9
-------------	---

Marian Kozub

Strategiczność zmiany w kreowaniu bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej	11
---	-----------

Janusz Olszewski

Istota, cele i narzędzia polityki gospodarczo-obronnej oraz jej efekty w latach 1990–2018 ze szczególnym uwzględnieniem przemysłu obronnego	32
--	-----------

1. Pojęcie polityki gospodarczo-obronnej	32
2. Przedmiot, cele, funkcje oraz podstawowe narzędzia polityki gospodarczo-obronnej	35
2.1. Przedmiot polityki gospodarczo-obronnej	35
2.2. Cele i funkcje polityki gospodarczo-obronnej	36
2.3. Narzędzia polityki gospodarczo-obronnej	39
3. Przemiany polskiego sektora obronnego w latach 1990–2020 jako przejaw i wynik realizacji polityki gospodarczo-obronnej	40
4. Podsumowanie	53

Marek Leszczyński

Polityka gospodarczo-obronna jako integralny obszar polityki gospodarczej państwa i stymulator wzrostu gospodarczego	58
---	-----------

1. Wstęp	58
2. Cele obronno-militarne w polityce ekonomicznej	58
3. Wzrost i rozwój gospodarczy jako zasadnicze cele polityki państwa	62
4. Przesłanki działań na rzecz rozwoju kraju z wykorzystaniem polityki gospodarczo-obronnej	66

Anna Zagórska

Prawne uwarunkowania funkcjonowania podmiotów formułujących i realizujących politykę gospodarczo-obronną w Polsce	73
1. Wstęp	73
2. Rola Ministerstwa Aktywów Państwowych i Ministerstwa Rozwoju w kreowaniu i realizowaniu polityki gospodarczo-obronnej	74
3. Instytucje państwa zaangażowane w zapewnienie bezpieczeństwa finansowego i energetycznego oraz gromadzenie rezerw strategicznych	75
4. Kompetencje Prezydenta RP w zakresie bezpieczeństwa i obronności państwa	77
5. Podsumowanie	82

Julian Maj, Marek Gręzicki

Ministerstwo Obrony Narodowej priorytetowym podmiotem administracji rządowej w kreowaniu założeń polityki gospodarczo-obronnej Polski	86
1. Wstęp	86
2. Rola, miejsce i zadania podmiotów w polityce gospodarczo-obronnej	88
3. Podstawy prawne i możliwości spełnienia dominującej roli MON w rozwoju założeń polityki gospodarczo-obronnej	92
4. Obszary doskonalenia mechanizmów inspirujących rozwój polityki gospodarczo-obronnej	99
5. Podsumowanie	103

Rafał Kotodziejczyk

Polska Grupa Zbrojeniowa – historia i stan obecny	109
1. Wprowadzenie	109
2. Powołanie Polskiej Grupy Zbrojeniowej	110
3. Etapy tworzenia i konsolidacji Polskiej Grupy Zbrojeniowej	111
4. Stan obecny Polskiej Grupy Zbrojeniowej	112
5. Przyszłość Polskiej Grupy Zbrojeniowej	115
6. Wnioski	116

Krzysztof Wątorek

Regulacje prawne wspomagające pozyskiwanie sprzętu wojskowego dla Polskich Sił Zbrojnych	121
1. Wprowadzenie	121
2. Kilka uwag na temat polskich regulacji prawnych wspomagających pozyskiwanie sprzętu wojskowego dla sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	123
3. Aktualne regulacje prawne wspomagające pozyskiwanie sprzętu wojskowego i usług dla polskich sił zbrojnych	127
4. Podsumowanie	136

Tomasz Darowski, Beata Cieszyńska

Źródła finansowania obronności w oparciu o zasoby własne RP oraz środki międzynarodowe	140
1. Finansowanie obronności w ramach zasobów własnych RP	140
1.1. Podstawowe źródła finansowania	140
1.2. Budżet państwa	142
1.3. Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych	147
1.4. Programy wieloletnie	149
2. Finansowanie obronności ze środków międzynarodowych	150
2.1. Środki unijne – Europejski Fundusz Obronny	150
2.2. Środki NATO	152
3. Podsumowanie	153

Marek Gręzicki, Janusz Płaczek

Zagregowany wysiłek obronny państw NATO w 2017 roku wyznacznikiem kierunków modernizacji technicznej sił zbrojnych	156
1. Wstęp	156
2. Teoretyczne podstawy idei budowy wskaźnika wysiłku obronnego państwa	157
3. Aplikacyjne zastosowanie badanego wskaźnika dla państw NATO w 2017 r.	163
4. W kierunku dalszej modernizacji technicznej sił zbrojnych państw NATO	173
5. Zakończenie	178

Adrian Mitrega

Implementacja nowych technologii przez Siły Zbrojne w prognozowanym środowisku bezpieczeństwa	183
1. Wprowadzenie	183
2. Środowisko bezpieczeństwa przyszłości a wojna	184
3. Modernizacja w służbie przyszłych działań wojennych	186
4. Obszary rozwoju technologicznego uzbrojenia	188
4.1. Cyberprzestrzeń	188
4.2. Kosmos	189
4.3. Sztuczna inteligencja	190
4.4. Nanotechnologie	191
4.5. Broń hipersoniczna	192
5. Polska wobec modernizacji technologicznej uzbrojenia	194
6. Podsumowanie	196

Wstęp

Niniejsza monografia zawiera opracowania, które stanowią dorobek Konferencji Naukowej pt. *Przemysł obronny głównym podmiotem polityki gospodarczo-obronnej Polski*. Otrzymała się ona 3 września 2019 r. w ramach XXVII Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego w Kielcach.

Monografia poświęcona jest gospodarce obronnej i celom polityki gospodarczo-obronnej oraz sposobom i narzędziom osiągnięcia tych celów, w tym finansowania przedsięwzięć zaspokajających materialne potrzeby systemu obronnego państwa. Głównym zadaniem gospodarki obronnej jest zaopatrywanie wszystkich rodzajów sił zbrojnych w uzbrojenie i sprzęt wojskowy, zarówno w okresie pokoju, jak i w przypadku wybuchu wojny. Zapewnia ona także niezbędne wyposażenie i sprzęt dla obrony cywilnej i organizacji paramilitarnych. Umożliwia budowę i funkcjonowanie infrastruktury wojskowej i krytycznej, służącej obronności państwa. Innym ważnym zadaniem gospodarki obronnej jest zaopatrywanie systemu rezerw państwowych na potrzeby sił zbrojnych i ludności, które mogą zostać uruchomione w przypadku klęsk żywiołowych, ogłoszenia mobilizacji i wybuchu wojny.

W monografii przedstawiono definicje polityki gospodarczo-obronnej oraz jej związki z polityką gospodarczą i polityką obronną państwa, stosowane przez nią narzędzia, zarówno bezpośrednie – nakazowe i administracyjne oraz pośrednie – parametryczne i ekonomiczne. Ukazano również znaczenie gospodarki obronnej dla procesu pobudzania trwałego wzrostu gospodarczego. Zanalizowano wewnętrzne i międzynarodowe uwarunkowania funkcjonowania gospodarki obronnej oraz formułowanie i realizowanie polityki gospodarczo-obronnej Polski po roku 1990, a także trudności w jej kształtowaniu i realizacji. Uwzględniono kontekst wynikający ze zmian w kreowaniu bezpieczeństwa i sposobów jego optymalizowania. Omówiono rolę administracji rządowej i innych podmiotów formułujących i realizujących politykę gospodarczo-obronną w naszym kraju, ze szczególnym uwzględnieniem koordynującej funkcji i miejsca Ministerstwa Obrony Narodowej. Składają się one na system kierowania gospodarczymi podstawami obronności.

Ważną częścią rozważań zawartych w niniejszej monografii jest przedstawienie prawnych uwarunkowań funkcjonowania gospodarki obronnej i jej

podmiotów oraz regulacji prawnych wspomagających pozyskiwanie sprzętu wojskowego i świadczenie usług dla polskich sił zbrojnych. Analizie poddano także formalno-prawne aspekty pozyskiwania środków pieniężnych na obronność w oparciu o zasoby własne i środki międzynarodowe.

W monografii przedstawiono ponadto koncepcję Wskaźnika Wysiłku Obronnego Państwa, który bazuje na wydatkach wojskowych i kilku ich elementach pochodnych miar względnych. Umożliwia on oszacowanie ogólnego obciążenia społeczno-gospodarczego państwa zadaniami obronnymi oraz pozwala na budowanie zestawień zbiorczych w układzie ciągów czasowych i międzynarodowych.

W realizacji polityki gospodarczo-obronnej istotną rolę odgrywa przemysł obronny i jego zaplecze badawczo-rozwojowe. Jest on bowiem najważniejszym podmiotem zaopatrującym siły zbrojne i inne składniki systemu obronnego państwa w uzbrojenie i sprzęt wojskowy. Wytwarza także elementy dla infrastruktury obronnej i krytycznej. Nowe technologie, od których coraz bardziej zależą zdolności wojskowe i sposoby prowadzenia operacji zbrojnych, powstają w zapleczu badawczo-rozwojowym przemysłu obronnego i przez ten przemysł są wdrażane, zarówno w postaci nowych rodzajów uzbrojenia, ale także poprzez modernizację broni będącej już na wyposażeniu sił zbrojnych. Istnieje zatem korelacja pomiędzy modernizacją armii a rozwojem przemysłu obronnego. Niektóre z tych przedsięwzięć są realizowane we współpracy międzynarodowej. W niniejszej monografii zagadnienia te przedstawione zostały w różnych aspektach i są obecne w większości zamieszczonych w niej opracowań.

Paweł Soroka